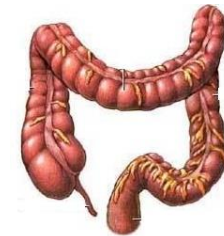

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات

بهداشتی - درمانی رفسنجان

بیمارستان حضرت علی ابن ابیطالب (ع)

دسته بیماری های روده بزرگ :

فیستول مقعدی و فیشر مقعدی

(شقاق)

کمیته آموزش به بیمار

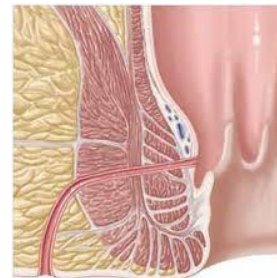
با همکاری دانشجوی پرستاری آقای امیرحسین فلاح

زمستان ۹۵

❖ فیستول مقعدی چیست؟

فیستول مقعد ، یک مجرای لوله ای شکل و باریک فیبروزی غیر طبیعی است که از طریق منفذ باز پوست اطراف مقعد به داخل مجرای مقعد راه یافته است. فیستول ها غالباً پس از عفونت و آبسه ظاهر میشوند. عفونت ها ممکن است در نتیجه ی آسیب ، فیشر و یا بیماری کرون (بیماری التهابی روده) نیز ایجاد شوند.

فیستول ، انواع مختلفی از قبیل : نسبتاً ساده تا فرم های شاخ دار و پیچیده و شبکه ای، دارد.

❖ علائم و نشانه های بیماری

- ترشح و نشت چرک یا مدفوع مداوم از دهانه خارجی فیستول
- بیمار از ناحیه فیستول درد ندارد ولی احساس سوزش و خارش میکند.
- وجود یک برجستگی سفت و دردناک هنگام لمس
- تب و علائم ناشی از عفونت هم ممکن است ظاهر شود.

❖ درمان فیستول

درمان داخلی با تجویز آنتی بیوتیک یا دارو های ضدالتهاب و عمل جراحی انجام میگردد. عمل جراحی همواره توصیه میشود چون تعداد محدودی از فیستول ها خود به خود بهبود میابند. در عمل جراحی مسیر غیر طبیعی فیستول از بین میرود و یا بصورت انتخابی ، فیستول برداشته میشود. حال اگر بیمار درمان نشود ، ممکن است باعث عود فیستول شود و یا حتی اندام های دیگر بدن را نیز درگیر کند.

❖ مراقبت های بعد از عمل فیستول مقعدی

- نشستن در لگن آب ولرم ۳ مرتبه در روز به مدت ۱۰- ۱۵ دقیقه برای دو هفته
- شستشوی دقیق و زیاد داخل فیستول ، پس از هر بار اجابت مزاج که در غیر این صورت ممکن است موجب عود مجدد بیمار شود.
- مصرف آنتی بیوتیک و مسکن توصیه شده توسط پزشک ، مصرف غذاهای پر فیبر مثل: سبزیجات و میوه جات تازه و مایعات فراوان، جهت جلوگیری از یبوست که هنگام دفع به زخم فشار نیاورد و موجب آزار شما نگردد.
- نشستن و ایستادن طولانی مدت نیز

❖ فیشر مقعدی (شقاق) چیست ؟

فیشر مقعدی عبارت است از پارگی طولی یا ایجاد زخم در پوشش کانال مقعدی . این بیماری در تمام سنین ممکن است رخ بدهد و توسط معاینه بالینی پزشک و مشاهده مقعد تشخیص داده می شود.

❖ علت فیشر مقعدی چیست؟

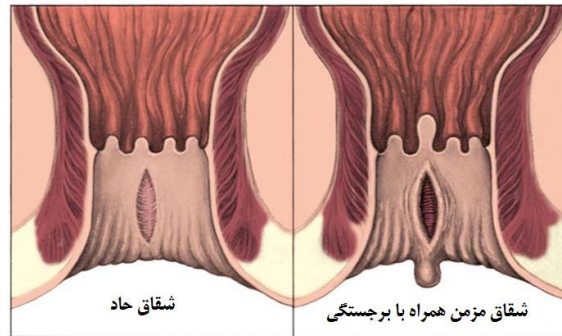
این بیماری، بعلت ایجاد خراشیدگی در پوست مقعد به دنبال اسهال طولانی مدت و زور زدن هنگام یبوست رخ میدهد . این خراشیدگی باعث انقباض عضله داخلی مقعد می شود و این انقباض باعث ایجاد درد شدید میگردد. سایر عللی که موجب این بیماری میشوند نیز عبارت اند از زایمان ، بیماری های التهابی روده و استرس و اضطراب (موجب یبوست میشوند).

❖ علائم این بیماری چیست؟

- علائم این بیماری بستگی به میزان شدت آن و گستردگی آن دارد.
- درد شدید هنگام اجابت مزاج و مدتی پس از آن
- شکایت از خروج چند قطره خون روشن پس از اجابت مزاج
- سوزش و خارش پس از دفع

❖ انواع این بیماری کدام است؟

زخم مقعد دو نوع حاد و مزمن دارد. در نوع حاد ممکن است زخم سطحی باشد و با درمان دارویی و رعایت نکاتی بهبود میابد. افراد مبتلا به انواع مزمن سابقه چندین مرتبه درد های مشابه دارند و زخم آنها عمقی شده و با برجستگی در مجاور مقعد همراه است و برای درمانش معمولا عمل جراحی در ناحیه مقعد انجام میگردد.

❖ آموزش های قبل از عمل

- چند روز قبل از عمل ، رژیم کم حجم و سرشار از مایعات بنوشید.
- ۸-۱۰ ساعت قبل از عمل ناشتا باشید.
- قبل از رفتن به اتاق عمل ، ادرار خود را تخلیه کنید.
- عمل جراحی ممکن است تحت بی هوشی عمومی، موضعی یا نخاعی انجام گیرد.
- در عمل جراحی فیشر ، بخیه ای وجود ندارد و نیاز به تعویض پانسمان نیز نمیباشد.

❖ مراقبت های بعد از عمل چیست ؟

دوران بهبودی بعد از جراحی فیشر مقعد بسته به شدت بیماری و نوع جراحی از فردی به دیگری متفاوت است.

- پس از ورود به بخش ، بدون اجازه ی پزشک و پرستار چیزی نخورید.
- استفاده از لگن آب گرم روزانه ۳-۴ مرتبه بمدت ۱۰ تا ۱۵ دقیقه برای دو هفته پس از عمل به منظور افزایش خونرسانی به محل و ترمیم سریع تر زخم ضروری است.
- مواد غذایی فیبر دار مثل کلم ، کاهو ، خیار ، سیب همراه پوست آن ، میوه جات ، خاکشیر محلول در آب ، اسفرزه یا تخم سفید در آب انجیر خشک که آب انداخته شده است ، استفاده کند.
- استفاده از مسکن های خوراکی و یا موضعی (پماد) جهت کاهش درد.
- استفاده از دارو های مسهل از قبیل شربت لاکتولوز ، شربت منیزیم و...
- پرهیز از نشستن طولانی مدت و زور زدن زیاد هنگام دفع
- یکی از علل یبوست فعالیت نداشتن است که به بیمار توصیه میشود فعالیت بیشتر و ورزش داشته باشد و از بی تحرکی پرهیز کند.
- بیماران یک هفته الی ۱۰ روز برای معاینات تکمیلی دوباره به پزشک خود مراجعه کنند.